

↻ *Werkelijkheid* = het geheel der *waarheden*. ↻
 ↻ *Waarheid* = ieder onderdeel van de *werkelijkheid*. ↻

Als primaire waarheid te beschouwen:

concreet

Ieder verifieerbaar
waargenomen verschijnsel
 oftewel **feit**.

"Verifieerbaar":
 bijvoeglijk en/of bijwoordelijk,
 doch tenminste één daarvan.

abstract

De wiskunde & logica
 inclusief hun axioma's.

Wis = zeker, *μάθημα* (*máthēma*) =
 iets wat je weet of geleerd hebt.

Zo compleet mogelijk stelsel van
samenhangende afleidingsregels
zonder tegenstrijdigheden.

Deductie:

Correcte toepassing van de afleidingsregels:

premissie(n) ⇒ conclusie(s).

Geeft absolute zekerheid *binnen het stelsel van afleidingsregels*, maar zekerheid is nog geen waarheid. Als echter alle premissen waar zijn is de conclusie dat gegarandeerd ook.

Bewijs:

Een afleiding door **deductie** uit één of meer reeds bekende waarheden.

Inductie:

Generalisatie van een in bekende waarheden *geconstateerde wetmatigheid* tot een vervolgens als **waarheid** te beschouwen *natuurwet/postulaat/axioma*.

Afgeleide waarheid:

Alles wat door deductie/inductie volgt uit één of meer reeds bekende waarheden.

Excogitatie:

Élke propositie die *niet* is **gededuceerd** uit reeds bekende **waarheden**.

M.a.w: aanname, bedenksel, duimzuigsel, fantasieersel, uit-de-lucht-pluksel, veronderstelling, verzinsel.

N.B.

Geen enkele aanname is "*waar totdat het tegendeel is bewezen*". **Nooit!**

Een niet bewezen uitspraak kan hooguit plausibel zijn.

Geen enkele veronderstelling verklaart een verschijnsel.

Eén en slechts één aantoonbaar tegenvoorbeeld is voldoende ter falsificatie.

Hypothese:

Een mooie "deftige" term die voor velerlei uitleg vatbaar is en derhalve moet worden vermeden.

Inductie heeft een **hypothetisch** karakter:

is de geconstateerde wetmatigheid voldoende overtuigend voor generalisatie?

Alleen door **inductie** verkregen **hypotheses** zijn als gefundeerd te beschouwen.

Bestaan (ww):

Abstract: tja... in hoevere kun je zeggen dat bijv. een getal "bestaat"?

Concreet: waarneembaar zijn.

Algemeen: onderdeel zijn van de werkelijkheid.

Concrete werkelijkheid:

Het geheel der waargenomen verschijnselen.